

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel. (018) 25000 växel, (018) 25127 direkt
Fax. (018) 16595

BESLUT

Ärendenummer

MPN-05-40

Beslutsdatum

27.06.2006

Postningsdag

27.06.2006

Sökanden

Ålands landskapsregering
Trafikavdelningen
Pb 1060
22111 Mariehamn

Ärende

Ålands landskapsregering, Trafikavdelningen, ansöker om miljötillstånd enligt 11 § landskapslagen (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd, nedan miljöskyddslagen, bilaga 1, punkt 1 d landskapsförordning (2001:35) om miljöskydd och miljötillstånd samt enligt 6 kap. 16 § punkterna b och d samt 17 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen.

Ansökan avser tillstånd för utbyggnad av vägbank och ny bro över Svibyviken.

Ansökan har inkommit till miljöprövningsnämnden 16.12.2005.

Beslut

Miljötillstånd

Miljöprövningsnämnden beviljar med stöd av 24 § miljöskyddslagen Ålands landskapsregering, Trafikavdelningen, tillstånd för utbyggnad av vägbank och ny bro över Svibyviken i Mariehamns stad och Jomala kommun.

Med undantag från vad som anges i detta beslut beviljas tillstånd för ombyggnad av Sviby bro och vägbank så som den beskrivs i ansökan.

Giltighet

Tillståndet gäller tillsvidare.

Anläggningsarbetena skall ha påbörjats senast inom 3 år och vara utförda senast inom 5 år efter att detta beslut vunnit laga kraft.

Ersättningar

Miljöprövningsnämnden har prövat frågan om ersättningsskyldighet enligt 7 kap. 8 § vattenlagen och anser att nedanstående villkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättningar enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning och miljöberättelse

Den information som enligt 5 § LF (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar skall ingå i en sådan miljöberättelse som enligt 2 § samma förordning skall utföras till underlag för beslut finns i beslutstexten.

Villkor

Tillståndshavaren skall följa nedanstående villkor utfärdade med stöd av 25-26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § och 6 kap. 28 § vattenlagen:

1. Anläggnings och byggnadsarbeten får utföras helgfria vardagar mellan klockan 07.00-20.00 samt helgfria lördagar mellan klockan 08.00-18.00. Arbetet får dock pågå endast till klockan 18.00 vardag före helgdag.
2. Arbeten som påverkar vattenkvaliteten, t ex grumling av vattenmassan genom omrörning av sediment under muddring, utfyllnad och byggande av grundkonstruktioner, får inte ske under perioden 1 april till 30 september.
3. För att minska effekterna på miljön bör verksamheten utföras med minsta möjliga uppgrumling av sediment. Innan byggnadsarbeten inleds skall geomembran, sk. ”gardiner”, installeras vertikalt flytande i vattnet, från vattenytan och ner till botten, på vägbankens norra sida. Beredskap skall finnas för att kunna skärma av ytterligare områden vid behov. Membranen skall lämnas kvar tills grumling upphört och siktdjupet är lika som omgivande vattenmassor.

Membranen skall placeras så att de inte hindrar samfärdsel till inre delen av Svibyvikens småbåtshamnen samt tillandning vid fastigheter, samtidigt som placeringen skall avskärma sedimentspridning. Om placering av geomembran kräver avstängning av in- och utpassage skall avstängningen göras under kortast möjliga tid, beaktat uppfyllande av villkoren i detta beslut. Vid avstängning skall berörda sakägare meddelas enligt villkor sju nedan.

4. Tillståndshavaren ansvarar för provtagning av sediment som skall utskiftas. Innan utskiftning av bottensediment påbörjas skall tillräcklig provtagning och analys av sediment utföras för att utreda och inringa eventuella föroreningars omfattning och spridning. Provtagningar skall åtminstone utföras vid tvärsektioner 640 och 680 på minst en punkt i sedimentytan (ca 0-30 cm) och ett prov djupare ner (ca 30 – 60 cm) under sedimentytan i respektive tvärsektion.

Proverna skall analyseras med avseende på Kvicksilver, Kadmium, Krom, Koppar, Bly, Nickel, Zink och Arsen. Därutöver måste, baserat på kända utsläppskällor, även förekomst och halter av PAH, TBT, PCB, DDT+DDE+DDD, eventuella mineraloljor och pesticider och herbicider utredas.

För varje enskilt sedimentprov krävs analys av kornstorleksfördelning (viktprocent för sand/silt/lera), specifik vikt, torrsubstans (%) och TOC eller glödförlust. Detta för omräkning (normalisering) av sedimentprovet så att det motsvarar halten i ett standardsediment. När halten av ett skadligt ämne i ett sedimentprov, omräknad (normaliserad) så att den motsvarar halten i ett standardsediment, överstiger nivå 1 nedan, klassificeras sedimentet som potentiellt förorenat.

Halten föroreningar i muddrade sediment skall jämföras med följande riktvärden för standardsediment.

Ämne	Nivå 1	Nivå 2, mg/kg torrsubstans
Kvicksilver	0,1	1
Kadmium	0,5	2,5
Krom, tot	65	270
Koppar	50	90
Bly	40	200
Nickel	45	60
Zink	170	500
Arsen	15	60
DDT+DDE+DDD	0,01	0,03
Mineraloljor	50	1500
PCB:er	1-4 µg/kg	30 µg/kg
TBT	3 µg/kg	200 µg/kg

Om halterna för någon av de ovan angivna tungmetallerna överskrider nivå 2 enligt ovanstående riktvärden skall massorna hanteras som förorenad jord och föras till godkänd mottagare som innehar erforderliga tillstånd för mottagning av dylika massor.

Utskiftade sediment som understiger nivå 2 men överstiger nivå 1 enligt ovanstående riktvärden betraktas som avfall och skall placeras på land inom ett område godkänt för mottagning av avfall enligt LF (2001:76) om deponering av avfall, eller föras till annan godkänd mottagare som innehar erforderliga tillstånd för mottagning av dylika massor.

Utskiftade sediment som understiger nivå 1 enligt riktvärde ovan betraktas som rena och skall placeras på land ovan högsta högvattennivån på ett sätt som passar in i miljön. Vid placering på land krävs tillståndshavarens ägande- eller nyttjanderätt för erforderligt markområde. Muddermassorna bör inte placeras inom natur- eller kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Vidare skall tillståndshavaren försäkra sig om att massorna hålls kvar på uppläggningsområdet genom att beakta växlingarna i vattenståndet samt hur avrinning av regnvatten sker i området. Muddermassorna skall senast efter ett år formas så att de passar in i miljön.

- Vägbrons in- och utlopp skall utformas strömlinjeformat. Hinder för genomströmningen i form av nedrasade massor vid brons öppningar skall avlägsnas. Fundament och konstruktioner i vatten bör utformas så strömlinjeformat som möjligt, dvs hörn, vinklar och skarpa kanter skall undvikas.
- De trummor med 1200 mm diameter som finns redovisade i vägplanen skall inte anläggas.
- Avstängningar och andra hinder för samfärdsel med båt skall skriftligen meddelas i god tid, senast tre veckor innan, till fastighetsägare i inre Svibyviken och innehavare av båtplatser vid Marieholms marina samt genom kungörelse på Mariehamns stads och Jomala kommuns anslagstavlor.
- Tillståndsmyndigheten skall meddelas då samtliga ombyggnadsarbeten slutförts. Samtliga resultat av utförda provtagningar, analyser och mätningar som utförts enligt detta tillstånd skall redovisas och inlämnas till tillståndsmyndigheten inom 3 månader efter meddelande om färdigställning av ombyggnadsarbetena.

Beslutsmotivering

Ålands landskapsregering ansöker om tillstånd för ombyggnad av Sviby vägbank belägen i Mariehamns stad och Jomala kommun. Befintlig vägbank anlades på 1950-talet med stenmassor på ramverk. I vägbanken skapades två öppningar, en broöppning som är 6 meter bred och 10 meter lång med seglingsfri höjd ca 2,3 meter ovan normalvattenyta och djupgående ca 2 meter samt en betongtrumma med 700 mm diameter helt belägen under vattenytan i vägbankens östra del. För ombyggnadsarbetet finns en upprättad vägplan fastställd 14 februari 2002 med en giltighetstid på 4 år, som därefter har förlängts att gälla ytterligare 4 år enligt beslut den 8 december 2005.

Avsikten med ombyggnaden är att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten för den lätta trafiken, genom att bygga gång- och cykelbana på vardera sida av vägen. I och med ombyggnaden ges också möjlighet för nedläggning av kulvertar för fjärrvärme samt data och telefoni. Vägens totalbredd kommer att öka från 10 till 14 meter.

Ombyggnaden kommer att göras norrut genom massutskiftning, pålning, anläggande av rustbädd som täcks med geotextil och därefter fyllnad med sprängsten och därefter fördelnings-, förstärknings- och bärlager och sist ytskikt. Slänter i vatten kläs med stor sprängsten, 400 kg, för att minska risk för erosion.

I samband med Mariehamns stads planer för utbyggnad av Marieholms marina norr om vägen utfördes sedimentprovtagning år 2003. Vid provtagningen konstaterades höga halter kvicksilver i en av provpunkterna och förhöjda halter i ytterligare två – tre provpunkter. Därtill har konstaterats förekomst av bly, kadmium, koppar och krom. Vid provtagningar utförda 1997 och 1999 har även konstaterats förekomst av tenn och zink. Till viken går också dagvattenavlopp vilket kan medföra PAH, metaller och eventuellt olja. Möckelbybäcken kan tillföra bl a rester av pesticider och herbicider och tidigare även kadmium och kvicksilver. Koppar och tributyltenn (TBT) härstammar från båtbottnfärger. TBT har relativt hög löslighet och binds till organiskt material och kan ackumuleras i såväl sediment som porvatten. Miljöprövningsnämnden konstaterar således att det råder stor risk för förekomst av metaller även i de massor som skall muddras i samband med ombyggnad av vägbanken och att förorenade sediment påverkas och rörs om. Muddring måste därför föregås av provtagning för karakterisering av muddermassor och fastställelse av deras deponerbarhet. Muddermassor måste hanteras så att föroreningar inte riskerar återinning till ytvatten eller infiltreras till grundvatten. Förorenade massor måste omhändertas på korrekt sätt vid anläggning som innehar myndigheternas tillstånd för mottagande av dylikt avfall.

Vid utförande av såväl muddringsföretag som återfyllnad och byggande är det viktigt att så kallade gardiner av geomembran används. Dessa geomembran hänger i länsar från ytan och ner till botten. Deras syfte är att begränsa risken för spridning av uppgrumlat sediment och eventuella ingående föroreningar samt näringsämnen till omgivande vattenmassor. Användande av gardiner är en sådan skyddsåtgärd som avses i 4 kap. 7 § vattenlagen som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten.

Miljöprövningsnämnden har i ärendet inbegärt ett sakkunnigutlåtande från Sweco VBB Ab. Huvudsaklig strömriktning är inifrån viken mot söder pga nettotillförsel, motsvarande maximalt 0,2 m³/s, genom Möckelbybäcken i vikens nordvästra del. Fartygstrafiken till Västra hamnen har stor inverkan på vattenströmningar in och ut ur inre viken. Strömningen intensifieras och strömriktningen växlar med några få minuters intervall. Av sakkunnigutlåtandet framgår att de trummor som projekterats i vägplanen inte kommer att medföra någon större förbättrande effekt på vattengenomströmningen. Enligt beräkningar är vattengenomströmningen genom dagens brosektion lika stor som om vägbanken inte fanns. Detta bevisas av det faktum att vattennivåerna i inre och yttre

viken följs åt med marginell fördröjning. Därmed är det inte möjligt att öka det totala vattenutbytet genom ökning av broarean eller nedläggning av trummor. Nedläggning av trummor medför istället sänkning av genomströmningshastigheten och därmed sämre total vattenutväxling. Den kraftiga strömmen under dagens bro ombesörjer god omrörning och vattenutväxling i större delen av viken. Endast några områden närmast vägbanken hamnar i lä för strömmarna. De nya trummorna skulle medföra bildande av nya trattformade erosionsområden på tidigare orörda bottnar. Detta skulle innebära spridning av äldre, förmodligen förorenade sediment, vilket skulle försämra vattenkvaliteten såväl i inre viken som yttre viken. Förutom föroreningar i form av diverse metaller innehåller sedimenten också höga halter kväve och fosfor. Ökad erosion medför således också ökad spridning av kväve och fosfor, vilket bör undvikas. Miljöprövningsnämnden anser att de jämviktsförhållanden som råder idag bör rubbas så litet som möjligt för att inte försämra vattenkvaliteten och därmed tillåts inte nedläggning av nya trummor. Ombyggnadsprojektet är således förenligt med 5 kap 9 § vattenlagen.

Mariehamns stad har i och med den fastställda vägplanen tillstyrkt ombyggnaden av Sviby vägbank. Ur deras utlåtande till miljöprövningsnämnden rörande landskapsregeringens ansökan om miljötillstånd för ombyggnaden framgår dock att staden inte förordar ansökan om miljötillstånd. Staden anser att det av miljöprövningsnämnden inhämtade sakkunnigutlåtandet är bristfälligt, saknar tillräckliga fakta och inte redovisar konsekvenser av ombyggnaden rörande näringsämnenas koncentration eller spridning. Nämnden konstaterar att sakkunnigutlåtandet väl beskriver de risker som förknippas med ombyggnaden, dvs. tänkbara variationer i vattenutbytet, erosionseffekter och spridning av i sedimenten inlagrade näringsämnen och eventuella föroreningar. Genom att inte anlägga trummor kommer inte heller i sedimenten inlagrade näringsämnen att frigöras samtidigt som tillräcklig vattenutväxling ändå kommer att ske. Projektet kommer således inte att leda till förändringar i vattnets kväve- och fosforhalt. Nämnden anser att vattenföretaget inte långsiktigt kommer att inverka negativt på vattenkvaliteten annat än tillfälligtvis under byggnadsskedet.

Givna villkor syftar till att skydda såväl ytvatten som grundvatten och nämnden anser att kraven utgör sådana förebyggande tekniska åtgärder som åsyftas i vattenlagen för att förebygga och avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Villkor har även ställts i syfte att begränsa störning för närboende. I och med ombyggnadens karaktär av engångsföreteelse, även om den är utdragen i tid, och i tillståndet givna villkor anser nämnden att vattenföretaget inte ger upphov till varaktigt oskäligt men för ägare av grannfastigheter. Nämnden har också bedömt att verksamheten kommer att utföras på ett sådant sätt och att givna villkor utgör sådant skydd att verksamheten inte ensam för sig eller tillsammans med andra verksamheter kommer att leda till sådana betydande olägenheter eller risker för miljöförorening eller äventyrande av vattenförsörjning som avses i 22 § miljöskyddslagen. Verksamhetsutövaren är också organiserad på ett sådant sätt som är tillräckligt och trovärdigt för skötseln av i fråga varande verksamhet samt har tillräcklig sakkunskap om verksamheten och dess miljökonsekvenser och i övrigt uppfyller kraven i 23 § miljöskyddslagen.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att verksamheten utgör ett vattenföretag. Beaktat arbetets utförande och platsen för verksamheten leder vattenföretaget även till vattenfarlig verksamhet. Nämnden bedömer dock att verksamheten kommer att utföras med minsta intrång och olägenhet för andra allmänna och enskilda intressen och vattenmiljön. Givna tillståndsvillkor begränsar risker för menlig inverkan på fiskbestånd och möjlighet att bedriva fiske, tillgodoser möjligheter till samfärdsel, möjligheter att utföra andra vattenföretag samt bibehåller rekreativmöjligheter enligt 4 kap. 4 § vattenlagen. Verksamheten strider inte heller mot sådana planer som avses i 4 kap. 5 §

vattenlagen eller 8 § 2 mom. punkt 2) miljöskyddslagen. För området finns inte uppfört några kvalitetsnormer eller andra krav för vattenkvalitet.

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I beslutet har även beaktats bestämmelserna i LL (1998:82) om naturvård samt vad som övrigt bestämts för att trygga allmänna och enskilda intressen.

Miljöprövningsnämnden finner, med beaktande av i tillståndet givna villkor, att förutsättningar för tillstånd enligt 6 kap. 4 § vattenlagen och 24 § miljöskyddslagen är uppfyllda. Miljöprövningsnämnden beviljar därmed Ålands landskapsregering, Trafikavdelningen, tillstånd för utbyggnad av vägbank och ny bro över Svibyviken i Mariehamns stad och Jomala kommun.

Tillämpade lagrum

- LL (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd 1, 3-7, 9, 11, 22-26 och 28 §§
- Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland 1 kap. 1 och 3 §§, 2 kap. 2-4 och 6 §§, 4 kap. 1 - 8a §§, 5 kap. 1, 4 och 9 §§, 6 kap. 1, 4, 5, 23, 28 och 29 §§ och 7 kap. 1, 4, 6 och 8 §§
- LF (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar 2 kap. 2 och 5 §§
- Lag (1920/26) angående vissa grannelagsförhållanden, enligt den lydelse lagen hade den 31 december 1992

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift enligt avgiftsstadga. Avgiften faktureras separat.

Vägbank, större anläggning	€ 841,00
Annonskostnader	€ 210,45
Totalt	€ 1051,45

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärsanvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras vid Ålands miljöprövningsnämnd.

Lars Janlöv
Ordförande

Mikael Stjärnfelt
Föredragande

ÄRENDEHANTERING

Kungörelse av ansökan

Ansökan kungjordes under tiden 16.05.2006 – 06.06.2006 på Jomala kommuns, Mariehamns stads samt Ålands landskapsregerings anslagstavlor. Kungörelsen annonserades i Tidningen Nya Åland den 17.05.2006. I kungörelsen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under kungörelsetiden.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt och erhållit utlåtande enligt nedan:

- Jomala kommun, inkom 28.03.2006
- Mariehamns stad, inkom 11.04.2006

Därtill har miljöprövningsnämnden begärt ett särskilt sakkunnigutlåtande i ärendet från Sweco VBB Ab, inkom 09.03.2006.

Förklaring

Sökanden har beretts tillfälle att bemöta inkomna utlåtanden.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Jomala kommuns, Mariehamns stads samt Ålands landskapsregerings anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på Jomala kommunkansli, Mariehamns stadskansli och Ålands landskapsregerings registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida, www.mpn.aland.fi.

I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Arkiverade dokument

Följande dokument arkiveras på miljöprövningsnämndens kansli:

1. Sökandens ansökan
2. Övriga ärendehandlingar

BESVÄRSANVISNING

Besvär över lagligheten av Ålands miljöprövningsnämnds beslut kan anföras av sakägare hos Ålands förvaltningsdomstol senast trettio dagar räknat från den dag då beslutet delgavs ändringssökanden.

En sakägare anses ha blivit delgiven beslutet sju dagar efter den dag som anges som postningsdag i beslutet om något annat inte framgår av ett mottagningsbevis.

Av besvärsskriften skall framgå

- ändringssökandens namn, hemkommun, postadress och telefonnummer,
- vilket beslut besväret gäller, på vilken punkt i beslutet som ändring söks, vilka ändringar som borde göras och på vilken grund besväret anföras.

Om det är en laglig representant för ändringssökanden eller ett ombud som för ändringssökandens talan, eller om besvärsskriften har satts upp av någon annan, skall också dennes namn och hemkommun uppges i besvärsskriften.

Besvärsskriften skall undertecknas av ändringssökanden eller av dennes lagliga representant eller ombud. Ombudet skall bifoga en fullmakt till besvärsskriften.

Till besvärsskriften skall beslutet i original eller en kopia av beslutet bifogas. Dessutom skall de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden bifogas, om dessa inte redan tidigare har lämnats till Ålands miljöprövningsnämnd.

Besvärsskriften skall lämnas till:

Besöksadress: Ålands förvaltningsdomstol
Torggatan 16
Mariehamn

Postadress: Ålands förvaltningsdomstol
PB 31
AX-22 101 Mariehamn

Telefon: 010 3650265